Familji fis-Sod

Bagit 2008

It-Tnejn, 15 ta' Ottubru 2007

Bagit 2008 Familji fis-Sod

Bagit bi tliet skopijiet cari, b'ekonomija li qed tikber:

- **Jitnaqqas id-deficit b'Lm20 miljun, biex pajjizna jilqa ghall-isfidi li jrid jiffaccja;**
- **Se jizdied aktar l-investiment fit-tfal, fiz-zghazagh, fil-genituri, fir-romol u l-anzjani u fil-familji. L-investiment kapitali fl-ekonomija, fl-industrija, fit-turizmu, fl-infrastruttura, fl-iskejjel, fil-patrimonju, fl-ambjent, u aktar – biex jitkattar il-gid – se jkun ta' Lm 140miljun;**
- **Is-success ekonomiku jissarraf f'inizjattivi favur il-familji Maltin u Ghawdxin permezz ta' incentivi u inzjattivi favur min jahdem u johloq il-gid, il-familja u l-anzjani. Se jibqghu aktar flus fi bwiet in-nies.**

Bagit 2008 Familji fis-Sod

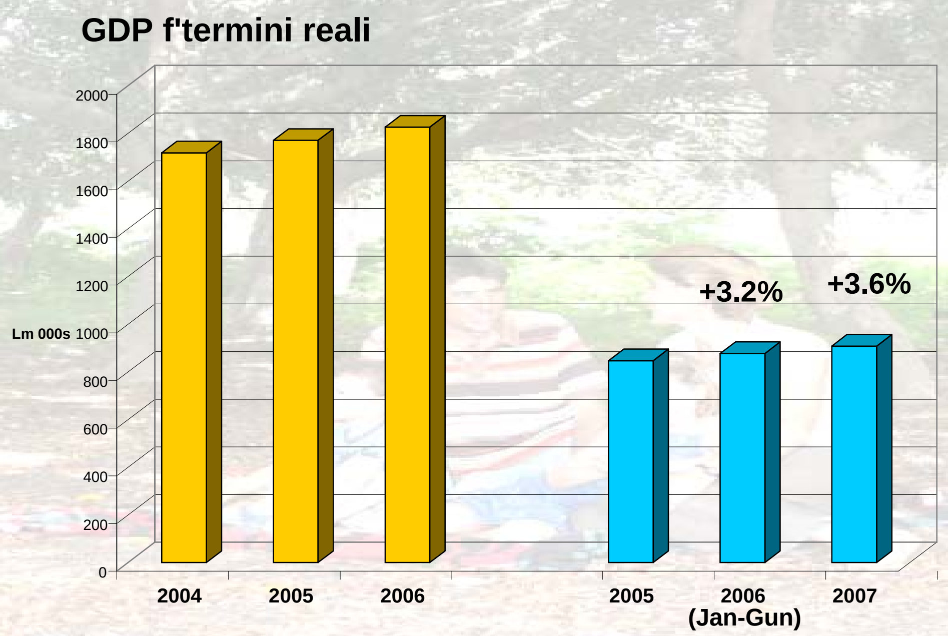

Bagit 2008 Familji fis-Sod

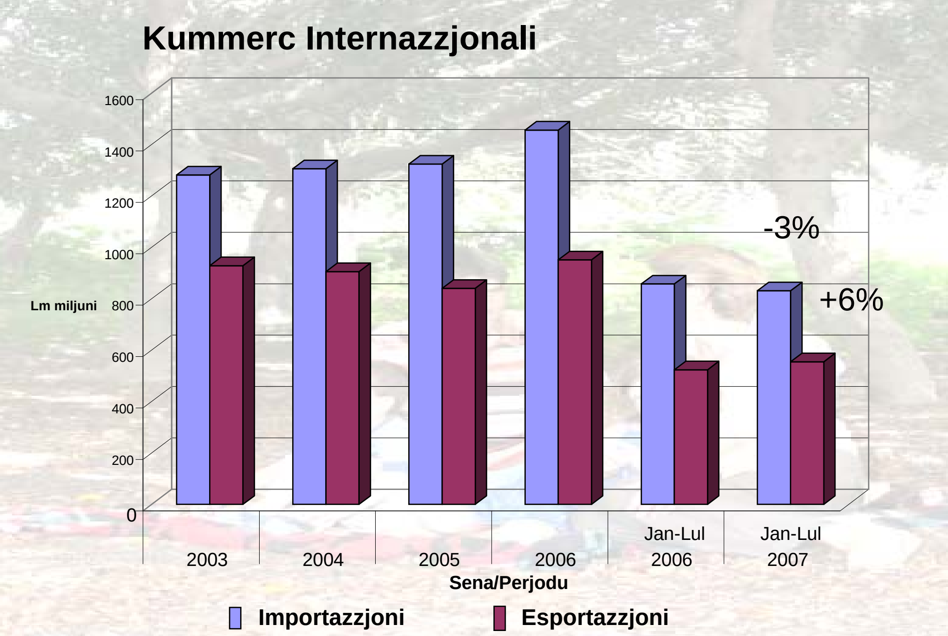

Bagit 2008 Familji fis-Sod

Is-settur tat-turizmu

	2004	2005	2006	2006 (Jan-Awi)	2007 (Jan-Awi)
Turisti f'Malta	1,157,684	1,170,598	1,124,231	767,836	825,874
		+1.1%	-4.0%		+7.6%
Turisti bi cruise liners	284,952	312,256	392,940	233,265	295,220
		+9.6%	+25.8%		+26.6%
Qliegh mit-Turizmu(Lm miljuni)	266.6	262.3	260.6	101.5	108.7
		-1.6%	-0.6%		+7.1%

Bagit 2008 Familji fis-Sod

Nies Jahdmu sa Gunju

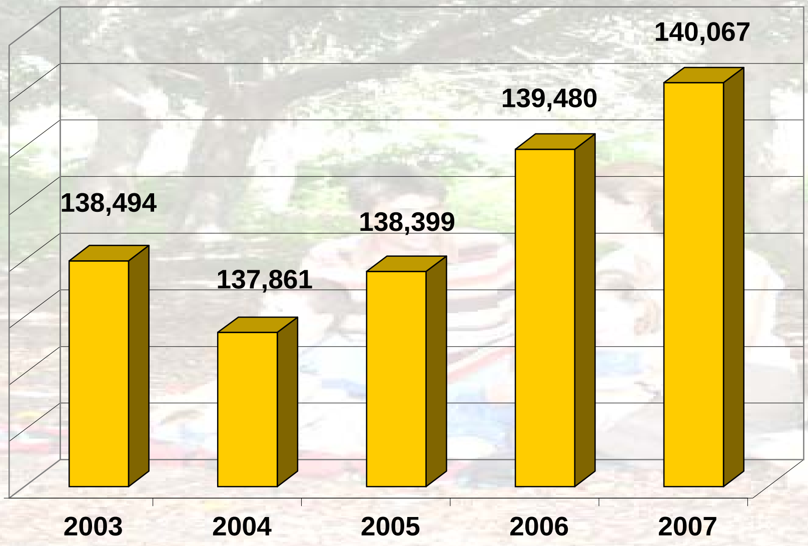

Bagit 2008 Familji fis-Sod

Suq tax-Xoghol	gunju 2006	gunju 2007	Tibdil
Labour Supply	146,341	146,404	+63
Persuni li jahdmu *full- time:*	139,280	140,067	+787
Fis-settur privat	96,081	97,465	+1,384
Fis-settur pubbliku	43,199	42,602	-597
Persuni li jahdmu ghall-rashom	16,428	16,632	+204
Qaghad (l-1 parti)	6,601	5,701	-900
Rata tal-qghad	**4.5%**	**3.9%**	**-0.6 p.p.**
Persuni li jahdmu *part-time*	43,188	46,318	+3,130

Bagit 2008 Familji fis-Sod

Nies Jirregistraw

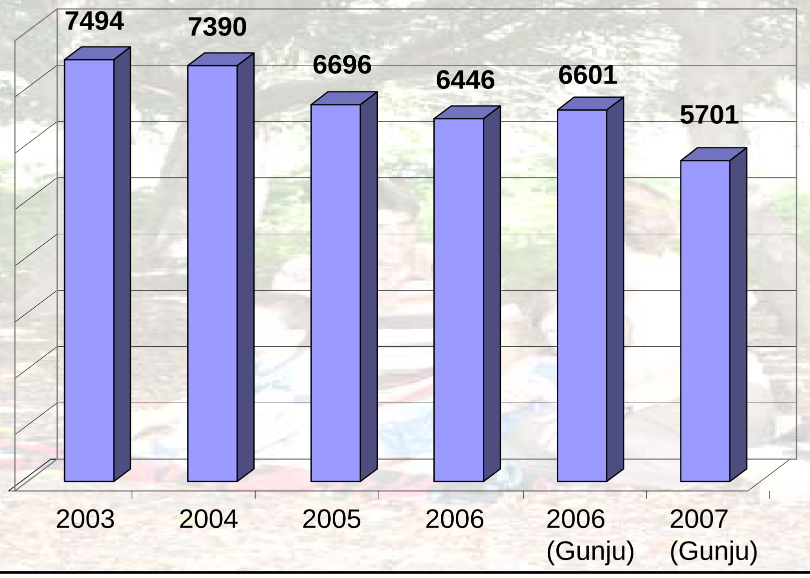

Bagit 2008 Familji fis-Sod

Inflazzjoni

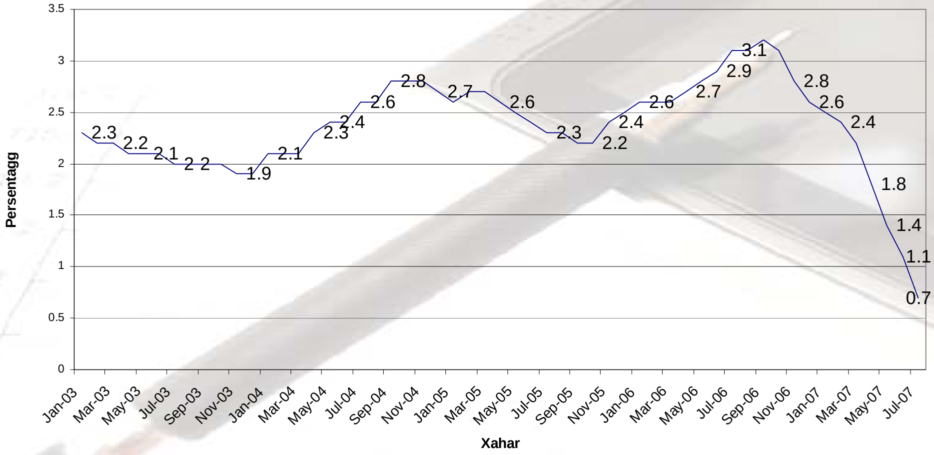

Bagit 2008 Familji fis-Sod

Inflazzjoni

F'Settembru l-inflazzjoni nizlet ghal 0.81 fil-mija meta mqabbla ma' 3.42 fil-mija f'Settembru tas-sena li ghaddiet.

Skond il-mekkanizmu stabbilit, iz-zieda ghall-gholi tal-hajja ghandha tkun 50c

Iz-zieda fil-prezzijiet tac-cerejali qed ikollha effett fuq pajjizna. Ghalhekk se tinghata zieda ohra ta' Lm1 minn dak li kieku kien se jinghata s-sena d-diehla. Dan ifisser li ghall-2008, iz-zieda se tkun ta' Lm1.50 fil-gimgha.

Bagit 2008 Familji fis-Sod

Deficit ratio to GDP

	2006	2007	2008
Tibdil %	**Attwali**	**Previst**	**Previst**
Euro Area	-1.0	-0.8	-0.7
germanja	-1.1	-0.8	-1.0
Franza	-1.7	-1.7	-1.3
Italja	-3.4	-2.0	-2.3
Renju Unit	-2.8	-2.6	-2.5
Stati Uniti	-2.5	-2.8	-2.8
gappun	-2.2	-2.7	-3.2
Malta	-2.6	-2.1	-1.2

Bagit 2008 Familji fis-Sod

Finanzi fis-Sod

Deficit bhala percentwal tal-Prodott Domestiku Gross

Deficit 2006	2.68%
Deficit Previst 2007	2.37%
Deficit Rivedut 2007	2.11%
Deficit 2006	Lm 58 miljun
Deficit Previst 2007	Lm 54 miljun
Deficit Rivedut 2006	Lm 48 miljun

Bagit 2008 Familji fis-Sod

Fond Konsolidat

	2 0 0 6		2 0 0 7			
	Attwali		Approvat		Rivedut	
	Lm '000		*Lm '000*		*Lm '000*	
Dhul Rikurrent Totali		**944,720**		**992,929**		**977,211**
Dhul Taxxabli	797,254		851,185		865,455	
Dhul Iehor	147,466		141,744		111,756	
Nefqa Rikurrenti Totali		**865,552**		**879,558**		**894,886**
Rikurrent	788,171		803,408		817,823	
Interessi	77,381		76,150		77,063	
Surplus Rikurrenti		**79,168**		**113,371**		**82,325**
Nefqa Kapitali Totali		**137,021**		**167,835**		**130,775**
Nefqa Globali		**1,002,573**		**1,047,393**		**1,025,661**
Deficit Strutturali		**(57,853)**		**(54,464)**		**(48,450)**
GDP (Lm miljuni)		**2,157.38**				**2,295.87**
Deficit bhala % tal-GDP		***2.68***				***2.11***

Bagit 2008 Familji fis-Sod

Id-Dhul tal-Gvern

	2006	2007		Varjazzjoni
	Attwali	Approvat	Rivedut	mill-2006
	Lm '000	Lm '000	Lm '000	Lm '000
Taxxa fuq id-Dhul	256,547	257,700	287,700	31,153
Sigurta Socjali	202,377	222,000	216,000	13,623
Dwana u Sisa	69,184	84,755	79,350	10,166
Licenzji u taxxi ohra	94,512	105,830	100,405	5,893
V. A. T.	174,634	180,900	182,000	7,366
Dhul iehor	147,466	141,744	111,756	(35,710)
	944,720	992,929	977,211	32,491

Bagit 2008 Familji fis-Sod

In-Nefqa Rikurrenti

	2006 Attwali Lm '000	2007 Approvat Lm '000	2007 Rivedut Lm '000	Varjanzi mil-2006 Lm '000
Emolumenti Personali	203,084	204,183	206,647	3,563
Operat u Manteniment	37,156	35,617	38,544	1,388
Programmi u Inzjattivi	474,208	496,993	505,475	31,267
Entitajiet tal-Gvern	73,723	66,615	67,157	(6,566)
	788,171	803,408	817,823	29,652
Hlas ta' interessi	77,381	76,150	77,063	(318)
	865,552	879,558	894,886	29,334

Bagit 2008 Familji fis-Sod

Estimi ghall-2008

	2 0 0 6 Attwali *Lm '000*	2 0 0 7 Rivedut *Lm '000*	2 0 0 8 Previst *Lm '000*
Dhul Rikurrent Totali	**944,720**	**977,211**	**1,034,964**
Dhul Taxxabli	797,254	865,455	911,120
Dhul Iehor	147,466	111,756	123,844
Nefqa Rikurrenti Totali	**865,552**	**894,886**	**923,357**
Rikurrent	788,171	817,823	845,057
Interessi	77,381	77,063	78,300
Surplus Rikurrenti	**79,168**	**82,325**	**111,607**
Nefqa Kapitali Totali	**137,021**	**130,775**	**140,983**
Nefqa Globali	**1,002,573**	**1,025,661**	**1,064,340**
Deficit Strutturali	**(57,853)**	**(48,450)**	**(29,376)**
Deficit bhala % tal-GDP	***2.68***	***2.11***	***1.20***

Bagit 2008 Familji fis-Sod

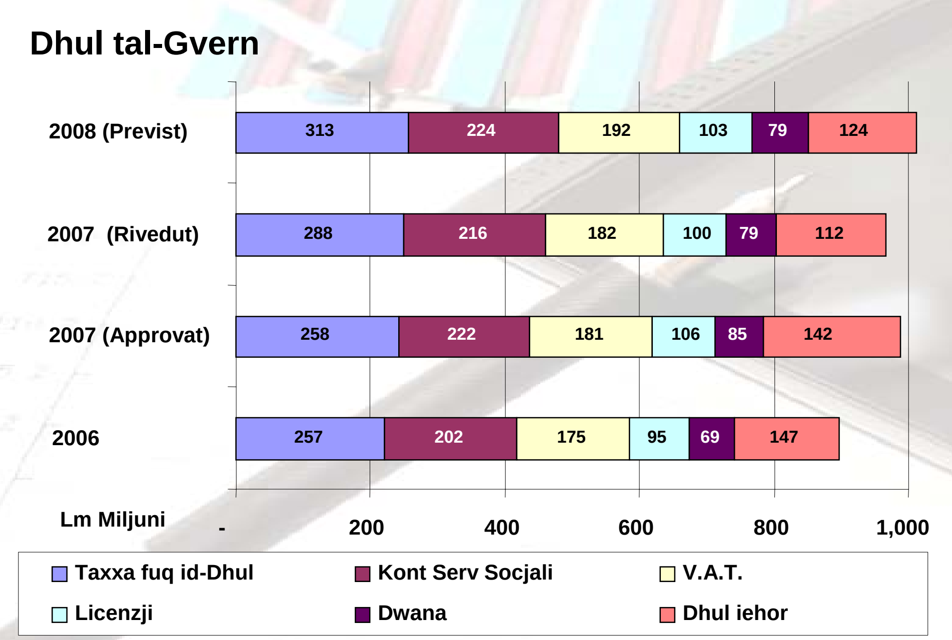

Bagit 2008 Familji fis-Sod

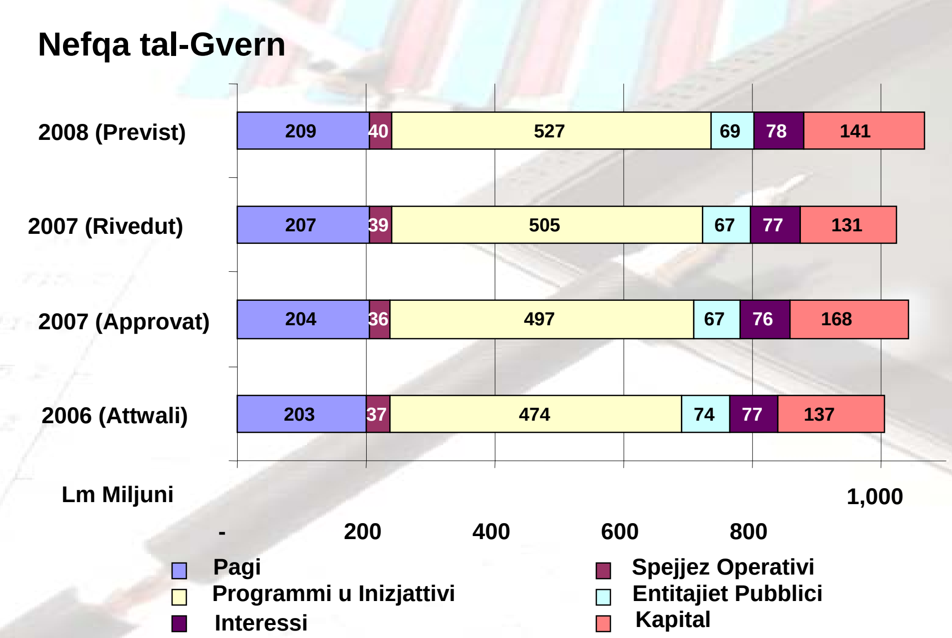

Bagit 2008 Familji fis-Sod

Inizjattivi

Biex jitkattar ix-xoghol u tikber l-ekonomija u jinholoq aktar gid ghall-haddiema

Bagit 2008 Familji fis-Sod

L-Industrija u SMEs

Il-*Malta Enterprise* 2007 approvat 12-il progett ta' tkabbir ta' fabbriki b'investiment ta' madwar Lm9 miljun u holqien ta' aktar minn 800 impieg gdid. Fi 3 snin il-*Malta Enterprise* approvat 225 progett ta' fabbriki godda u tkabbir ta' fabbriki

Investiment ta' 'l fuq minn Lm13m biex jinbnew fabbriki godda f'Hal Far u l-Mosta

Se jiddahhlu sensiela ta' inizjattivi taht il-ligi l-gdida ghall-Promozzjoni ta' l-Industrija b'nefqa ta' aktar minn 45 miljun ewro f'ghajnuna lill-industrija biex jizdiedu l-impiegi ghall-haddiema.

Investiment ta' Lm2.3 miljun b'ko-finanzjament mill-Unjoni Ewropea biex jitjiebu z-zoni industrijali ghall-intraprizi z-zghar biex dan is-settur ikompli jizviluppa

Bagit 2008 Familji fis-Sod

Is-Settur tat-Turizmu

Rekord ta' Lm16.8 miljun fis-settur tat-turizmu

Lm10.5 miljun lil MTA biex tkompli tappoggja l-linji tal-ajru *low cost*, aktar reklamar intensiv u appogg lit-tour operators

Lm5 miljun lira ghal titjib fil-prodott turistiku, inkluz investiment fil-facilitajiet ta' siti storici, zvilupp tal-bajjiet, inkluz il-progett ta' Bugibba

Bagit 2008 Familji fis-Sod

Inizjattivi biex aktar haddiema jkollhom impjieg

Investiment ta' Lm 1.5 miljun biex:-

L-ETC testendi l-programmi ta' tahrig ghal matul il-hajja u ghal min hu bla xoghol.

Ghajnuna f'forma ta' ghotja li tista' tlahhaq sa 60% tal-paga minima nazzjonali biex persuni zvantaggjati jintegraw ruhhom fid-dinja tax-xoghol.

Programm ghaz-zghazagh li jitilqu l-iskola kmieni biex itejbu l-prospetti taghhom fil-qasam tax-xoghol.

Se jinbeda programm bl-iskop jippromwovi bilanc bejn ix-xoghol u l-hajja tal-familja.

Skema fejn persuni li jkunu qieghda fit-tul jigu allokati f'postijiet tax-xoghol ghal perjodu ta' 3 xhur ma' kumpaniji privati, ghal 30 siegha fil-gimgha ghal kontribuzzjoni ta' 75% tal-paga minima.

Bagit 2008 Familji fis-Sod

Incentivi favur il-haddiema

Tnaqqis fl-Income Tax;

Mill-1 ta' Jannar li gej, il-Gvern se jhallas l-ewwel sena bolla ghal kull min ghandu 'l fuq minn 45 sena u li jkun ilu qieghed 5 snin biex jibda jahdem ghal rasu;

Se jitwaqqaf registru ghal min qed ifittex *part-time* biss;

Is-sistema ta' registrazzjoni ta' nies qieghda se tinbidel biex tincentivahom jiehdu opportunitajiet ta' xoghol temporanju.

Mill-1 ta' Jannar, il-*leave* tal-maternità mhallas se jizdied b'gimgha ohra ghal 14-il gimgha.

Bagit 2008 Familji fis-Sod

L-20 inizjativa ghal-Ghawdex

Korsijiet u inizjattivi godda ghall-haddiema mil-ETC

Beneficcji specjali u addizzjonali ghal Ghawdxin - ghajnuna teknika permezz ta' *grants* ghal persuni bla xoghol li tibda tahdem ghal rasha

L-Iskema ta' Ghajnuna ghall-Impieg f'Ghawdex li tiffinanzja parti sostanzjali mill-ispejjez ta' min jimpjega persuna bla xoghol set titwessa billi jitnehha l-minimu ta' 5 impiegi godda biex tikkwalifika ghall-ghajnuna

Trasferiment ta' aktar xoghol amministrattiv tal-Gvern lejn Ghawdex

Bini ta' centru ta' Back Office li joffri opportunitajiet godda f'dan ix- xoghol

Jitlesta l-progett tat-Training Hotel fil-Qala

Bini ta' l-Iskola Sekondarja gdida tas-subien, it-titjib fic-centru ta' l-MCAST

L-Isptar t'Ghawdex Taqsima tar-Radjologija gdida u t-tieni sala ta' l-operazzjonijiet

Fil-qasam tal-biedja u s-sajd il-progett tal-biccerija u x-xiri ta' frizi ghas-sajjieda

It-tieni parti ta' Triq l-Imgarr, Triq Ta' Pinu u Triq ix-Xlendi bil-fondi Ewropej, filwaqt li jitkompla l-programm ta' titjib ta' toroq arterjali u residenzjali.

Il-Gvern se jerga' jinvesti Lm40,000 fl-organizzazzjoni ta' attivitajiet socjali u kulturali f'Ghawdex

Bagit 2008 Familji fis-Sod

L-20 inizjativa ghal-Ghawdex – ikompli

Fix-Xlendi se jinbnew facilitajiet ghal Cruise Liners

Progett ta’ rijibilitazzjoni ta’ Gnien Villa Rundle fir-Rabat

Progett ta’ rijibilitazzjoni tax-Xatt taz-Zewwieqa u l-Port l-Antik ta’ l-Imgarr

Programm biex iz-zewg teatri f’Ghawdex ikunu jistghu jintuzaw ghal konferenzi matul is-sena kollha

Il-Heritage Malta se tkompli bil-progett ta’ konservazzjoni tat-Tempju tal-Ggantija u l-inhawi bl-iskop li naghmlu mix-Xaghra centru turistiku nazzjonali marbut mal-prestorja ta’ Malta u Ghawdex

Jinbeda il-process biex jitwaqqaf muzew ta’ arti moderna u kontemporanja

Rijabilitazzjoni tal-mizbla f’Qortin u progetti ta’ immanigjar ta’ l-iskart solidu

Lm250,000 f’inizjattivi godda ta’ afforestazzjoni, rijabilitazzjoni ta’ widien, u mmaniggjar ta’ l-ambjent Ghawdxi. Progettli ghandu johloq 50 impieg gdid

Art lill-istituzzjonijiet edukattivi ta’ reputazzjoni internazzjonali li jkunu interessati jizviluppaw campus taghhom gewwa Ghawdex

Bagit 2008 Familji fis-Sod

Lm 102 miljun lira biex matul l-2008 insahhu l-familji taghna permezz ta’ l-edukazzjoni, b’Lm9 miljun lira aktar minn dak li mistenni nonfqu din is-sena.

Mizuri u Inizjattivi

L-Edukazzjoni: Pilastru Ewlieni fil-Politika tal-Gvern

Bagit 2008 Familji fis-Sod

Bini u Modernizzar ta’ Skejjel

Din is-sena sar xoghol kbir ta’ manutenzjoni, tkabbir u mmodernizzar f’40 skola f’Malta u Ghawdex.

Wara l-bini tal-Kullegg San Benedittu, inbena l-Kullegg Sant’Injazju f’Hal Qormi

Ix-xoghol fuq l-iskola gdida tas-sekondarja ghas-subien f’Bormla jinsab fi stadju avvanzat.

Beda x-xoghol fuq skola ohra gdida tas-sekondarja ghas-subien f’Ghawdex.

Bagit 2008 Familji fis-Sod

Skejjel godda 2008

Lm6 miljun lira ohra f’bini u mmodernizzar ta’ skejjel permezz tal-Fondazzjoni ghall-Iskejjel ta’ Ghada.

L-iskola sekondarja gdida tal-Verdala fil-Kottonera tkun lesta.

F’Ghawdex l-istudenti se jibdew juzaw l-ewwel parti tal-bini ta’ l-iskola sekondarja gdida.

Ftit gimghat ohra se jibda l-bini ta’ l-iskola primarja f’Pembroke.

Titlesta l-estensjoni fl-iskola sekondarja tal-bniet fl-Imriehel u s-sala fl-iskola primarja ta’ Marsaxlokk.

Jitkompla l-modernizzar tal-Junior Lyceum tas-subien fil-Hamrun.

Bagit 2008 Familji fis-Sod

Aktar Inizjattivi fl-Edukazzjoni Obbligatorja

Saru l-ewwel seba' Kulleggi ta' l-iskejjel ta' l-Istat; matul is-sena d-diehla se jitwaqqfu l-ahhar tliet Kulleggi. B'hekk ikunu intisgu l-113-il skola tal-Gvern f'ghaxar Kulleggi.

Jkomplu jigu implimentati r-rakkomandazzjonijiet tar-Rapport Spiteri dwar l-Edukazzjoni Nklussiva ghall-Persuni b'Dizabilità.

Jitjiebu l-kwalità tal-kindergartens, u tat-taghlim fil-livell primarju u sekondarju.

Jigi zviluppat programm ta' wara l-hin ta' l-iskola b'servizzi ta' appogg fil-qasam ta' counselling, career guidance, psychological services u social work.

57,000 student fl-iskejjel primarji u sekondarji se jgawdu minn din it-teknologija gdida bhal kompjuters, projectors u interactive whiteboards.

Bagit 2008 Familji fis-Sod

Edukazzjoni Avvanzata u Oghla

Il-mira hi li sas-sena 2015, 85 fil-mija taz-zghazagh li jghalqu s-sittax-il sena jkomplu l-edukazzjoni.

Lm 5.3m f'investiment kapitali ghall-Università:

Il-fakultà gdida tat-Teknologiji ta' l-Informazzjoni u l-Komunikazzjoni

Laboratorji ta' l-inginerija, il-kimika, u l-bijologija

L-estensjoni fil-bini tal-Junior College, fejn issa li lhaqna it-3,000 student

Il-vot rikurrenti ta' l-Università li ghal din is-sena se jkun ta' Lm 1.6 miljun aktar u se jitla ghal Lm12.9 miljun

Bagit 2008 Familji fis-Sod

Lm 5.2m f'investiment kapitali ghall-MCAST.

Testa l-Master Plan tal-campus gdid u tressaqu l-pjanijiet quddiem il-MEPA. Lm1miljun qed jigu allokati biex jibda x-xoghol.

Immodernizar ta' laboratorji u work shops ta' f'Malta u f'Ghawdex.

Qed jizdied bi Lm800,000 l-vot rikorrent tal-MCAST ghal Lm5 miljun

Lm1 miljun fis-shubija tal-Gvern ma' centri ta' tahrig privati ta' l-IT li qed joffru varjetà ta' madwar 60 certifikat li jvarja minn diploma sa Masters degree ta' Universitajiet barranin li minnhom qed igawdu 670 student.

Il-Gvern qed jivvota somma ohra ta' Lm 200,000 biex jinghataw f'boroz ta' studju f'livell ta' Masters u Ph.D permezz tal-Malta Government Scholarship Scheme.

Ghajnuna lil Studenti Maltin Residenti f'Malta li izda qed jaghmlu l-Ewwel Degree Universitarju barra l-pajjiz

Bagit 2008 Familji fis-Sod

L-attivita' sportiva

2008, Kunsill Malti ghall-iSport is-somma ta' 1.5 miljun lira, li hi 300,000 lira aktar mit-2007.

Genituri li jibghatu lit-tfal taghhom ghal attivitajiet sportivi, jistghu jnaqqsu sa massimu ta' 100 ewro fuq mizati mid-dhul taxxabbli;

Il-Gvern se jaghti l-VAT imhallsa minn ghaqdiet sportivi rikonoxxuti, u fuq l-ispejjez li jkunu ghamlu fil-facilitajiet sportivi taghhom;

Il-Gvern se jibda programm fl-iskejjel kollha biex tfal u zghazagh, hi x'inhi l-abilità taghhom, jiehdu sehem fi programm ta' attività fizika;

Kumpaniji privati li jappoggjaw finanzjarjament partecipazzjoni ta' ghaqdiet sportivi jew atleti f'events sportivi nazzjonali u internazzjonali se jkunu jistghu jnaqqsu l-ghotjiet finanzjarji mid-dhul taxxabbli;

Il-Gvern flimkien mal-privat itejbu l-iskemi biex impjegati li jiddistingwu ruhhom f'xi sport jkunu jistghu jsegwu it-tahrig mehtieg ghal partecipazzjoni f'kompetizzjonijiet nazzjonali u internazzjonali.

Bagit 2008 Familji fis-Sod

Qasam Kulturali

VAT fuq il-kiri ta' spazji ghal attivitajiet artistici u kulturali, se titnizzel ghal 5% min 18%

Se jigu ezentati mill-hlas tal-VAT, ukoll, kull tahrig fl-arti sakemm dan ikun qieghed jinghata minn organizzazzjonijiet akkreditati mir-Registru ghall-Akkreditazzjoni fit-Tahrig tal-Arti

Se jitwaqqaf Film Fund ta' Lm100,000 biex isiru films

Jinholoq Fond ghall-Arti Lm100,000 sabiex ighin l-izvilupp artistiku u kulturali ta' pajjizna.

Kumpaniji li jaghtu ghajnuna finanzjarja lil ghaqdiet kulturali rikonoxxuti li ma jahdmux bi qligh u jew lill-Fond ghall-Arti, se jkunu inaqqsu dawn l-ghotjiet mid-dhul taxxabli;

Kumpaniji li jaghtu ghajnuna jew scholarships lill-artisti Maltin se jkunu ntitolati inaqqsu dawn l-ghotjiet mid-dhul taxxabli sa massimu ta' 8,000 lira;

Bagit 2008 Familji fis-Sod

Qasam Kulturali – kont.

Persuni impjegati fis-settur pubbliku u li jkunu qeghdin jahdmu b'mod semi-professjonali fl-oqsma krejattivi, se jkunu jistghu jitolbu leave minghajr hlas ghal zmien definit sabiex jizviluppaw jew jahdmu fuq progetti artistici

Impenn biex l-Orkestra Nazzjonali tikber u ssir Orkestra Filarmonika. Ghalhekk, il-Gvern qed izid il-vot tal-Orkestra Nazzjonali b'Lm 130,000 ghal Lm 420,000

Pajjizna qed jinvesti bil-kbir f'hafna progetti ta' infrastruttura. Minn issa 'l quddiem, 0.25 fil-mija ta' l-ispiza ta' kull progett kapitali jew infrastrutturali ghandhom jintefqu fuq xoghlijiet tal-arti, infrastruttura marbuta mal-oqsma krejattivi jew fuq progetti ohra krejattivi

Fil-qasam taz-zghazagh, il-Gvern qed jalloka s-somma ta' Lm30,000 lill-Kunsill Nazzjonali taz-Zghazagh biex isiru inizjattivi mal-Kunsilli Lokali taz-zghazagh li hemm f'numru ta' lokalitajiet.

Bagit 2008 Familji fis-Sod

Lm 84 miljun, Lm 6 miljuni, izjed mis-sena li ghaddiet, sabiex Malta tkun isbah.

Inizjattivi biex it-tfal u l-familji jgawdu minn ambjent ahjar

Bagit 2008 Familji fis-Sod

Inkomplu Nsebbhu u Nharsu l-Ambjent

- Se jissahhah in-*network* ta' siti protetti u l-implimentazzjoni tal-pjan ghall-immaggjar ta' dawn is-siti
- Se jitwettqu progetti ta' thawwil ta' sigar f'erba' *areas* pubblici godda
- Rijabilitazzjoni tas-Salini b'investiment ta' Lm4.5 miljun
- Tkabbir tal-Park Nazzjonali ta' Ta' Qali
- Rijabilitazzjoni tal-Maghtab b'investiment ta' 30 miljun ewro
- L-investiment kapitali favur l-immaniggjar tal-iskart se tizdied ghal Lm5 miljun
- L-ewwel fazi ta' l-immordenizzar ta' l-Impjant tar-Riciklagg f'Sant Antnin se tkun lesta sal-bidu tas-sena d-diehla, filwaqt li l-kumplament se jkun lest lejn nofs l-2008. Investiment ta' Lm11-il miljun ko-finanzjati mill-Unjoni Ewropeja
- Wara li infethu tliet centri ta' Skart Goff din is-sena se jinfethu zewg centri ohra, f'Hal Luqa u f'Ghawdex.

Bagit 2008 Familji fis-Sod

Inkomplu Nsebbhu u Nharsu l-Ambjent (cont.)

- Rifuzjoni ta' l-eko-kontribuzzjoni ghall-iskemi ghall-irkuprar ta' skart tal-ippakkjar. Il-Gvern lest li jikkunsidra wkoll l-ezenzjoni ta' l-eko-kontribuzzjoni ghall-operaturi fi skemi ohra sakemm dawn l-iskemi jilhqu l-kriterji stabbiliti
- Il-Gvern irid jippromwovi prattici favur l-ambjent anke fil-qasam tal-kostruzzjoni. Premju ghall-bini li jirrispetta l-ambjent sabiex jigu promossi prattici favur l-ambjent anke fil-qasam tal-kostruzzjoni
- Ghajnuna lis-settur kummercjali u dak industrijali bi tnedija ta' skema ta' sussidju ta' parti mill-ispiza ta' *energy audit* u l-investiment mehtieg biex jigu implimentati l-mizuri rakkomandati

Bagit 2008 Familji fis-Sod

Incentivi Favur l-Uzu ta' Energija Aktar Nadifa

- Matul is-sena d-diehla il-Gvern se jdahhal aktar inizjattivi li jsahhu r-rabta bejn l-attività ekonomika u l-impatt ambjentali
- Sussidji fuq apparat ta' l-energija minn sorsi rinnovabbli, estensjoni tal-principju li l-elettriku generat minn dan l-apparat jitpogga fuq il-*grid* nazzjonali b'kumpens ghall-entitajiet kummercjali u sussidju fuq *insulation* tal-bjut. 5.4 miljun ewro
- 25 miljun ewro mill-fondi ta' l-UE biex jinkoraggixxi l-uzu ta' apparat li jiggenera l-energija minn sorsi li jiggeddu u taghmir iehor li jnaqqas l-uzu ta' l-energija
- zieda fl-incentiv li hemm fuq ix-xiri ta' karrozzi li jahdmu bl-elettriku. Ir-rifuzjoni fuq il-prezz ta' dawn il-karozzi se titla' ghal 20% waqt li l-massimu eligibbli se jirdoppja ghal Lm1,000. Barra minn hekk, il-Gvern se jhejji spazji ta' parkegg rizervati ghal dawn il-karozzi.
- Se titkompla l-iskema biex tinkoraggixxi l-uzu ta' *appliances* li juzaw anqas energija permezz ta' ko-finanzjament mill-UE li ghas-sena d-diehla mistenni jlahhaq il-1.3 miljun ewro
- L-iskema li taghti Lm100 fuq ix-xiri ta' *solar water heaters* tittejjeb permezz ta' ko-finanzjament ta' 1.8 miljun ewro li gej mill-UE

Bagit 2008 Familji fis-Sod

Aktar bini ta' toroq arterjali u residenzjali

Is-sena d-diehla jinghalaq il-programm ta' Lm9 miljun lira ghall-bini ta' toroq residenzjali li tnieda f'Awwissu tas-sena li ghaddiet

468 triq residenzjali f'47 lokalità f'sentejn.

Mill-2003 'l hawn, il-Gvern se jkun bena mill-gdid aktar minn 850 triq residenzjali.

Bagit 2008 Familji fis-Sod

Rigenerazzjoni Urbana

- Se jibda x-xoghol fuq Xatt is-Sajjieda, Marsaxlokk, bil-ghan li l-aspett tradizzjonali ta' dan ir-rahal tas-sajjieda jkun jista' jitgawda f'ambjent isbah u ahjar. Ma' dan il-progett hu mistenni li ssir it-tieni fazi tal-*promenade* tax-Xghajra, *promenade* mill-Qajjenza sa Birzebbugia u t-tisbih fil-*promenade* ta' l-Ghadira
- Wara li r-riskju ta' gharghar gie mnaqqas f'Hal Qormi u Burmarrad, imiss li jigu indirizzati l-problemi tan-nahat ta' Birkirkara, Hal Balzan, Hal Lija u l-Imsida b'investiment ta' 70 miljun ewro ko-finanzjat mill-Unjoni Ewropea. Is-sena d-diehla nibdew l-ewwel fazi.
- Restawr ta' monumenti u bini storiku
- Skema tal-MEPA ghall-manutenzjoni tal-gallarijiet f'*urban conservation areas*

Bagit 2008 Familji fis-Sod

Agrikoltura u Sajd

- 100 miljun ewro biex jissahhah l-izvilupp fil-katina agrikola, produzzjoni, ipprocessar u konsum, kif ukoll il-harsien ta' l-ambjent permezz ta' mizuri agro-ambjentali
- Investiment ta' Lm700,000 f'ghajnuniet lis-sajjieda minn fondi ko-finanzjati mill-UE. Il-flus ghandhom jassiguraw ukoll li s-settur tas-sajd f'Malta jkompli jkun imhares u mtejjeb b'mod kontinwu.

Bagit 2008 Familji fis-Sod

Harsien tal-Annimali

- Lm150,000 biex il-Gvern jghin lill-ghaqdiet volontarji f'pajjizna fit-tmexxija ta' facilitajiet fejn jinzammu annimali abbandunati
- Flimkien ma' l-NGOs il-Gvern se jimplimenta wkoll inizjattiva li tikkontrolla l-ammont ta' annimali abbandunati fit-toroq taghna
- Issa li gie approvat il-permess, se jinbeda wkoll ix-xoghol fuq centru f'Ta' Qali li se jkun qed jigbor fih ghadd ta' facilitajiet moderni ghall-annimali, li jinkludu *after-care clinic* u *boarding kennels*

Bagit 2008 Familji fis-Sod

In-nefqa fuq l-oqsma tas-sahha u socjali se tizdied b'aktar minn Lm26 miljun fuq din is-sena ghal kwazi 400 miljun lira

Inizjattivi

Socjeta Fejn Kulhadd Jirnexxi

Bagit 2008 Familji fis-Sod

Riforma fl-Allowance tat-Tfal

Il-Gvern irdoppja l-*Allowance* tat-Tfal taht is-16-il sena ghal dawk li ghandhom it-tieni wild jew aktar biex tkun daqs dik tal-ewwel wild: qed igawdu 33,000 tifel u tifla

Se jigu mghejuna l-familji bit-tfal li ghandhom dhul anqas mill-paga minima billi se jitbaxxa d-dhul minimu ghal skop tal-*Allowance* tat-Tfal: igawdu madwar 13,000 tifel u tifla ohra

Il-minimu fl-*Allowance* tat-Tfal li jithallas jitla' minn 52 lira ghal Lm 107 (€250) fis-sena ghal kull tifel u tifla: 3,000 tifel u tifla ohra se jgawdu

Dan il-minimu ta' Lm 107 (€250) fl-*Allowance* tat-Tfal se jibda jinghata lit-tfal kollha: madwar 25,000 tifel u tifla li bhalissa ma jiehdu xejn

Dawn iz-zidiet ifissru zieda ta' 5 miljun lira (€11.6 miljuni), jew kwazi 40% aktar mill-2007

Bagit 2008 Familji fis-Sod

Inizjattivi ohra favur il-Familja

- B'sehh mill-1 ta' Jannar, il-Gvern se jaggusta biz-zjieda ta' l-gholi tal-hajja l-massimu tad-dhul biex persuna tikkwalifika ghall-*Allowance* Supplimentari
- *Fostering allowance*, se tizdied b'Lm5 (€12) ghal Lm17 (€40) fil-gimgha
- L-ghotja ghat-tfal orfni se tizdied b'Lm4 u 74 centezmu (€11) ghal Lm20 (€47) fil-gimgha
- Genituri li jibghatu lit-tfal f'*kindergartens* privati se jkunu jistghu inaqqsu sa massimu ta' 1,000 ewro (Lm429) fis-sena mid-dhul taxxabbli taghhom
- B'effett immedjat ir-romol se jigu ezentati milli jhallsu it-taxxa tal-boll *causa mortis* fuq il-parti tal-wirt marbuta mad-dar residenzjali taghhom, sakemm din ma tinbieghx qabel il-mewt ta' min jibqa' haj minnhom

Bagit 2008 Familji fis-Sod

Ghajnuna fil-Qasam tad-Djar

- Lm 500,000 biex ikun hemm sussidju, sa massimu ta' 1%, fuq rata bazi ta' l-imghax stabbilita mill-Bank Centrali jekk din tkun oghla minn 3.75%. Perjodu ta' 10 snin fuq ix-xiri ta' l-ewwel residenza li l-valur taghha ma jaqbizx Lm50,000.
- B'effett immedjat ir-rata prezenti ta' 3.5% taxxa tal-Boll fuq l-ewwel Lm30,000 f'kaz ta' xiri ta' proprjeta' ghal residenza personali se tigi estiza ghall-ewwel Lm50,000 ghall-ewwel residenza
- It-taxxa tal-boll fuq it-transferiment ta' propjetà wahda u darba biss mill-genituri lill-ulied biex din tintuza ghal skop ta' residenza personali mill-ulied se titnaqqas b'1.5% ghal 3.5% fuq dik il-parti li llum qeghda tigi ntaxxata bil-5%
- Qed jigi ppreparat it-3 hrug ta' l-iskema tax-*Shared Ownership* tal-Awtorità tad-Djar. Taht din l-iskema se jkun hemm 333 appartament li ghandhom valur kummercjali ta' Lm14.5 miljun
- Matul is-sena li gejja, l-Awtorità tad-Djar qed tippjana li tkompli tinvesti madwar Lm5.5 miljun fil-bini ta' appartamenti ohra
- Allokazzjoni ta' Lm500,000 biex l-Awtorita tad-Djar ittejjeb u testendi l-*Equity Share Sch*eme taghha ghax-xiri ta' l-ewwel dar. Finanzjament sa massimu ta' Lm14,000 mill-prezz ta' djar kompluta, u sa Lm10,000 mill-prezz ta' *shell* b'valur massimu ta' Lm50,000

Bagit 2008 Familji fis-Sod

L-Anzjani u penzjonanti

Mill-1 ta' Jannar tal-2008, iz-zieda li jiehdu l-haddiema, se tinghata shiha lill-pensjonanti kollha

Il-pensjonanti li ghandhom pensjoni tas-servizz jew tas-servizzi. Pajjizna ma jiflahx ghal din iz-zieda f'daqqa ta' Lm 17miljun. Se tibda tigi indirizzata din il-kwistjoni billi jigu injorati 200 lira mill-pensjoni tas-servizz fil-kalkolu tal-pensjoni tas-sigurtà socjali.

Il-Gvern qed jaccetta s-suggeriment ta' hafna pensjonanti biex persuna li tkun irtirat tkun tista' tahdem u taqla' kemm trid minghajr ma titlef xejn mill-pensjoni, jekk tirtira.

Il-Gvern se jippermetti li l-massimu ta' 2,000 ewro fis-sena jigi mnaqqas mid-dhul taxxabbli ta' l-anzjan jew tal-familja li tkun qed thallas ghall-servizz residenzjali

Bagit 2008 Familji fis-Sod

Persuni b'Dizabilità u l-Familji Taghhom

Persuni b'Dizabilità Severa li ghandhom bzonn assistent personali se jigu ezentati mill-hlas ta' permessi mill-ETC f'kaz ta' assistenti personali barranin u jigu ezentati mill-hlas tal-bolla dovuta ghall-impieg ta' l-assistent personali taghhom

L-*Allowance* tat-Tfal b'Dizabilità se titla' minn massimu ta' Lm5 fil-gimgha ghal rata wahda ta' Lm7 fil-gimgha.B'rizultat ta' din il-mizura se jibbenifikaw aktar minn 600 familja

L-Agenzija Sapport kmieni s-sena d-diehla ser tiftah u tibda topera dar ghall-persuni b'dizabilità fil-komunità tal-Kottonera

Il-vot tal-KNPD se jizdied b'Lm20,000 biex ikunu jistghu jinqdew aktar nies mis-Servizz Ghajnuniet Specjali

B'sehh mill-1 ta' Jannar tal-2008, kull min jimpjega persuna b'dizabilità registrata mal-Korporazzjoni ghax-Xoghol u t-Tahrig se jkun ezentat milli jhallas il-bolla fl-ewwel tliet snin ta' l-impieg.

Bagit 2008 Familji fis-Sod

Is-Sahha u s-Servizzi ghall-Anzjani

Il-vot ghas-sahha jizdied b'Lm6 miljuni ghas-sena li gejja, biex ikompli jitjiebu s-servizzi tas-sahha. Tinghata attenzjoni specjali fejn hemm nies jistennew operazzjoni u biex tihrax il-glieda kontra l-kancer

Il-Gvern se jibni facilità gdida b'280 sodda gewwa hal Luqa, progett ta' 12-il miljun lira ko-finanzjat mill- Unjoni Ewropea. Dan ifisser li n-numru ta' sodod se jkun kwazi hames darbiet aktar milli ghandna llum gewwa Zammit Clapp

L-Isptar Zammit Clapp se jinbidel f'centru ta' Servizzi tal-Kancer. Dan se jippermetti zieda fin-numru ta' sodod ta' l-onkologija u l-immodernizzar u z-zieda ta' taghmir gdid iehor

Mis-sena d-diehla, se jigi introdott programm nazzjonali ta' *Breast Screening*. Bl-apparat digitali li issa hemm gewwa l-isptar Mater Dei se jkunu jistghu jintuzaw is-servizzi ta` specjalisti barranin minghajr l-bzonn li l-pazjenti jsiefru

L-ispizerija ta' l-ghazla tieghek tigi estiza ghal Malta u Ghawdex

Bagit 2008 Familji fis-Sod

Tnaqqis fl-Income tax Komputazzjoni Konguntа

Rati 2006		Rati Presenti Lm		Rati 2008 Lm	Rati 2008 Ewro
Dhul sa	Rata	Dhul sa	Rata	Dhul sa	Dhul sa
Lm	%	*Lm*	%	*Lm*	*Ewro*
0-4300	0	0-4500	0	0-4894	0-11400
4301-6000	15	4501-8000	15	4895-8800	11401-20500
6001-7250	20				
7251-8500	25	8001-10000	25	8801-12020	20500-28000
8501-10000	30				
10000+	35	100000+	35	12021+	28001+

Bagit 2008 Familji fis-Sod

Komputazzjoni Kongunta

Dhul	Tnaqqis mit-taxxa Budget 2007	Tnaqqis mit-taxxa Budget 2008	Tnaqqis Totali
4,500	30	0	30
5,000	30	59	89
5,500	30	59	89
6,000	30	59	89
6,500	55	59	114
7,000	80	59	139
7,500	118	59	177
8,000	168	59	227
8,500	168	109	277
9,000	193	139	332
9,500	218	139	357
10,000	243	139	382
10,500	243	189	432
11,000	243	239	482
11,500	243	289	532
12,000	243	339	582
12,500	243	341	584

Bagit 2008 Familji fis-Sod

Tnaqqis fl-Income tax Komputazzjoni Singola

Rati 2006		Rati Presenti		Rati 2008	Rati 2008
Dhul sa	Rata	Dhul sa	Rata	Dhul sa	Dhul sa
Lm	*%*	*Lm*	*%*	*Lm*	*Ewro*
0-3100	0	0-3250	0	0-3498	0-8150
3101-4100	15	3251-5500	15	3499-6010	8151-14000
4101-5000	20				
5001-6000	25	5501-6750	25	6011-8156	14001-19000
6001-6750	30				
6751 +	35	6751+	35	8157 +	19001 +

Bagit 2008 Familji fis-Sod

Komputazzjoni Separata

Dhul	Tnaqqis fit-Taxxa Bagit 2007	Tnaqqis fit-Taxxa Bagit 2008	Tnaqqis Totali
3,500	23	38	61
4,000	23	38	61
4,500	43	38	81
5,000	68	38	106
5,500	118	38	156
6,000	118	89	207
6,500	143	89	232
7,000	143	114	257
7,500	155	164	319
8,000	155	214	369
8,500	155	230	385